

Молла М.Г. Одеський державний економічний університет

АНАЛІЗ КОНКУРЕНТНОГО СЕРЕДОВИЩА МОЛОКОПЕРЕРОБНОЇ ГАЛУЗІ ОДЕСЬКОГО РЕГІОНУ

За даними Світового молочного форуму Україна входить до переліку країн Європи, які за природними умовами мають найкращі перспективи для розвитку молочної промисловості. Сприятливі погодно-кліматичні умови, наявність великих площ для сільськогосподарських угідь, наявний досвід ведення фермерського господарства і наявність кваліфікованого персоналу, значна місткість ринку молочної продукції, позитивні тенденції в розвитку економіки роблять молочний бізнес в Україні інвестиційно привабливим.

Проблемами розвитку та удосконалення економічних відносин в молочної промисловості, перспективами та конкурентними перевагами в ній займалися такі вчені-економісти, як О.М.Шпичак, П.С.Березівський, А.В.Чаянова, Л.И.Абалкина.

Не дивлячись на численні праці економістів, ми вважаємо, що окрім визначених вище проблем, розвиток молочної промисловості взагалі та молокопереробних підприємств зокрема, неможливо провести без повного та ретельного аналізу конкурентного середовища самої галузі. Як і будь-яка промисловість молочна галузь має свої відмінні ознаки в розвитку залежно від регіональної ознаки. Тому ми вважаємо, що є доцільним проаналізувати конкурентне середовище молокопереробної галузі на прикладі Одеського регіону.

Безперечно, неможливо робити аналіз «конкретного», не маючи достатньо інформації про «загальне». Як було зазначено вище, як Україна взагалі, так і Одеський регіон зокрема мають достатні можливості для розвитку молочної промисловості. Реалізувати наявний потенціал не дозволяє ряд існуючих проблем, від яких залежить конкурентоспроможність галузі.

Істотною проблемою харчової промисловості в цілому, і молочної зокрема, є недолік якісної сировини. Це пов'язано з тим, що фермерські господарства в Україні нечисленні, з них автоматизованих і високотехнологічних підприємств - одиниці, що зумовлює низьку продуктивність в цілому по галузі [1]. Зменшення кількості сировини пов'язане зі зменшенням поголів'я відповідної худоби. Так в 2010 році порівняно з 2005 роком воно знизилось на 30 % в Україні взагалі та на 43 % зокрема в Одеській області. Проблемами в тваринництві як і раніше залишаються низька продуктивність праці, високі витрати енергоресурсів і кормів. Це обумовлено застосуванням в галузі застарілих технологій, техніки і устаткування.

Коріння проблеми йдуть в період реформування АПК України, унаслідок якого відбувся фактично діаметральний перерозподіл часток у

виробництві молока між крупними сільськогосподарськими виробниками і, так званими, особистими дрібнотоварними господарствами населення.

Сьогодні на селянські подвір'я доводиться більше 80% надоїв молока, і відповідно всього близько 20% надоїв доводиться на середні і крупні сільськогосподарські підприємства [2].

Як наслідок всього цього у 2009 р. зменшується виробництво молока в Україні на 15% порівно з 2005 р., а в Одеській області на 32 %. Таким чином в Україні виробляється 239 – 274 кг молока на людину на рік, а це нижче рекомендованої норми споживання молока, яка складає 380 кг, на 141 – 106 кг. Така ж ситуація прослідковується аналізуючи ринок Одеського регіону.

В даний час в галузі спостерігається загальне скорочення гравців молокопереробного ринку і концентрація виробників. Фактично працюючих підприємств в Україні близько 300, зареєстровано близько 440 молокопереробних підприємств.

Із-за низької завантаженості виробничих потужностей і високої собівартості молоко і молочна продукція опинилися у ряді дорогих товарів для більшої частини населення України. Так, середня ціна реалізації 1 т. молока сільськогосподарськими підприємствами в Одеському регіоні в 2009 р. порівняно з 2005 р. збільшилась на майже 83%. Не дивлячись на це, попит на молокопродукти росте практично у всіх категоріях

Таким чином підприємства молокопереробної галузі Одеського регіону опинилися в складному становищі, коли зовнішнє конкурентне середовище пропонує їм велику кількість загроз та майже не дає можливостей для розвитку.

Література:

1. Скибина О.О. Факторы, влияющие на формирование молокоперерабатывающей отрасли в Украине / О. О. Скибина // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки, 2009. - № 6. Т.3. – с. 284-286
2. <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. <http://www.od.ukrstat.gov.ua/>